

Kontakty medialne

(Berlin):

Sarah Tyler

Tel: +49 30 3438 2019

press@transparency.org

(London):

Jana Kotalik/Susan Côté-Freeman

Tel: + 44 20 7981 0347

Jeff Lovitt (tel. kom.): +49 162 419 6454

<http://www.transparency.org>

Otto-Suhr-Allee 97-99

10585 Berlin, Niemcy

Tel: +49-30-3438 2061/19

Fax: +49-30-3470 3912

**DLA PRASY: żeby zamówić egzemplarz GCR 2003 lub скачать wersję elektroniczną –
e-mail: gcr@transparency.org lub adres: www.globalcorruptionreport.org**

Skorumpowanym pozostaje coraz mniej miejsc, w których moga się ukryć przed dziennikarzami i osobami alarmującymi opinie publiczną – wynika ze Światowego Raportu o Korupcji (GCR 2003)

*GCR 2003, po aferze Enronu, popiera wprowadzanie reform zarządzania w firmach i
kładzie szczególny nacisk na dostęp do informacji*

Londyn, 22 stycznia 2003 --- "Ludziom skorumpowanym pozostaje coraz mniej miejsc, w których moga się ukryć. To jest przesłanie, które płynie ze Światowego Raportu o Korupcji 2003 (*Global Corruption Report – GCR 2003*)", pisze Peter Eigen, Prezes Transparency International (TI) we wstępie do raportu. Raport opublikowany 23 stycznia przez Profile Books został przygotowany przez Transparency International, wiodącą światową organizację pozarządową walczącą z korupcją. „Wolność informacji nie wystarczy”, pisze Eigen. „Jakkolwiek dokładnie i profesjonalnie są przetwarzane informacje, bez czujności mediów i społeczeństwa obywatelskiego, bez odwagi dziennikarzy prowadzących dziennikarskie śledztwa oraz osób alarmujących opinie publiczną, korupcja nadal będzie kwitnąć”.

Nagroda Uczciwości (*Integrity Award*) Transparency International została pośmiertnie przyznana Carlosowi Albertowi Cardoso, dziennikarzowi z Mozambiku, który został zamordowany w listopadzie 2000 roku, w trakcie prowadzenia dziennikarskiego śledztwa w sprawie największego oszustwa bankowego w historii kraju. Jego zabójcy przyznali, że morderstwo zostało zleczone przez syna prezydenta. Ich proces, nazwany „procesem stulecia”, rozpoczął się w listopadzie 2002 roku. Pośród zarzutów o branie łapówek i pranie pieniędzy, proces był utrudniany przez groźby śmierci wobec prokuratorów.

W roku 2002 mniej dziennikarzy zginęło w obszarach konfliktów, ale wciąż jeszcze dziennikarze ścigający afery korupcyjne narażeni są na groźby ze strony wpływowych osób. Dziennikarze w Bangladeszu, Kolumbii, na Filipinach i w Rosji zostali zamordowani, ponieważ zajmowali się korupcją. Tymczasem, dzięki uhonorowaniu Cynthii Cooper, Coleen Rowley i Sherron Watkins, odpowiednio z WorldCom, FBI i Enronu, tytułami Człowieka Roku tygodnika *Times*, zasługi osób alarmujących opinie publiczną zyskały szerokie uznanie.

Przedstawione w 16 raportach regionalnych GCR 2003 przypadki korupcji łączą świadectwa zarówno pozytywnych reform, jak i negatywnych przemian. Książka, druga z serii rocznych raportów o stanie korupcji na świecie, przynosi szereg artykułów na temat dostępu do informacji, oraz część zawierająca dane i wyniki badań. Raport zawiera także specjalne artykuły Rona Noble, Sekretarza Generalnego Interpolu, oraz Evy Joly, która otrzymała Nagrodę Uczciwości za odwagę, która wykazała się jako sędzia śledczy w sprawie Elf-Aquitaine we Francji.

Dostęp do informacji jest niezbędnym zabezpieczeniem przed korupcją

“Zwykłym obywatelom potrzebny jest dostęp do informacji ze strony rządu, żeby mogli korzystać ze swoich praw na każdym etapie życia,” pisze Jeremy Pope, Dyrektor Wykonawczy Centrum Badań i Innowacji Transparency International w GCR 2003. “Bez tego stana się ofiarami ludzi nieuczciwych i skorumpowanych”.

Domaganie się większego dostępu do informacji jest zjawiskiem na skalę światową. Zgodnie z tym, co w GCR 2003 pisze Toby Mendel, szef programu prawnego w NGO Article 19: „Doświadczenie pokazuje, że zapisy konstytucyjne nie wystarczają do rzeczywistego zapewnienia prawa do wolności informacji; konieczne jest wprowadzenie odpowiednich regulacji prawnych. Wiele krajów na całym świecie wprowadza takie rozwiązania. Wśród tych, które przyjęły takie prawa począwszy od 2000 roku są Bosnia i Hercegowina, Wielka Brytania, Kirgistan, Polska i Afryka Południowa. Projekty ustaw są przygotowywane w Gwatemali, Indiach, Indonezji i Nigerii.”

Kampania na rzecz przejrzystych budżetów

W roku 2002 oddziały narodowe Transparency International prowadziły kampanie na rzecz wolności informacji w Niemczech, Libanie, Meksyku, Panamie i innych krajach. TI dołączyła do kampanii „Ogłos, Co Placisz”, mającej na celu wywarcie nacisku na takich instytucjach jak US Securities oraz Komisji Giełdowej, żeby wymagały od firm działających w sektorach wydobywczym i ropy naftowej deklarowania wysokości podatków i opłat za eksploatację państwom, w których działają (na przykład Angoli). Te deklaracje miałyby być warunkiem dopuszczenia do obrotu giełdowego.

Zarówno organizacje darczyńców, jak i grupy społeczeństwa obywatelskiego w krajach rozwijających się, coraz wyraźniej domagają się większej jawności budżetów oraz zobowiązań do zdecydowanego zwalczania korupcji. „Instytucje grantodawcze stały się bardziej wymagające w ostatnim roku, domagając się zobowiązań do wprowadzenia anty-korupcyjnej polityki i procedur,” pisze Peter Eigen w GCR 2003. „Domagają się również, by organizacje społeczeństwa obywatelskiego miały pełną możliwość monitorowania wydatków i sprawdzania, czy wsparcie dociera do zamierzonych odbiorców i projektów, takich jak szkoły i szpitale.”

Według Jeremy Pope’a, “darczyńcy zbyt często okazali się wspierać tajemnicze rządy pożyczkami lub innego rodzaju pomocą, których szczegóły nie były zdradzane obywatelom – pozornie adresatom pomocy. W niektórych krajach oczekuje się, że teraz ci obywatele spłaca pożyczki zrabowane przez poprzednich rządzących, przy jawnej zgodzie wierzycieli.”

Oddziały narodowe TI w Afryce prowadzi kampanie na rzecz odzyskania zasobów zrabowanych przez byłych dyktatorów i złożonych na kontach bankowych w Londynie, Zurychu, Nowym Jorku i Lichtensteinie. W zeszłym roku Nigeryjczycy już cieszyli się z powrotu do kraju 1,2 miliarda dolarów zrabowanych przez ostatniego dyktatora Sani Abacha. Tymczasem jego syn powstrzymał zwrot pieniędzy, jeżeli nie zostanie podpisane porozumienie, oddalające zarzuty o kradzież i pranie pieniędzy przeciwko niemu i jednemu z jego współników w interesach.

Sprzątanie po Enronie

Eigen przywołuje budujące przykłady wiodących firm, które zaczynają dbać o przejrzystość swoich interesów. „Indeks Platników Korupcji 2002 Transparency International pokazuje, że firmy z przodujących krajów przemysłowych są obecnie postrzegane jako mniej skłonne do dawania łapówek niż były w pierwszym Indeksie z 1999 roku. Firmy z Wielkiej Brytanii czy Stanów Zjednoczonych były jednak zauważalnymi wyjątkami w tym trendzie. Mimo tego, wiele firm rozumie, że zaprzestanie łapówkarstwa jest rozsądne z punktu widzenia dobrej kondycji gospodarki.”

Według Dyrektora Wykonawczego TI i CFO, Jermyna Brooksa, konieczna jest całościowa reforma zarządzania firmami. „Prawdziwie niezależny dyrektor powinien mieć większość w zarządzie i powinien przewodniczyć komisjom ds. audytu i wynagrodzeń”, przekonuje w GCR 2003. „Wszystkie elementy wynagrodzenia dyrektora powinny być w pełni ujawnione w dokumentach finansowych i być przedmiotem osobnego głosowania na każdym walnym zebraniu.” Komisja ds. audytu, kontynuuje, “nie powinna akceptować przyznawania audytorom żadnej pracy nie związanej z audytem”

“Jeśli audytorzy chcą uniknąć regularnej rotacji firm wykonujących audyt”, konkluduje Brooks, “powinni jako minimum opracować standardy niezależnej oceny zleceń, następujących po wewnętrznych rotacjach audytorów i powinni dokumentować rezultaty ich pracy. Jak do tej pory żaden kraj nie wyszczególnił takich wymogów.” Audytorzy powinni mieć możliwość zademonstrowania, że sprawdzili systemy zapobiegające łapówkom i oszustwom u swoich klientów i doradzili ulepszenia”, pisze.

TI zaleca przyjmowanie kodeksów postępowania i odpowiednich programów ich przestrzegania. Szczegóły wprowadzania i monitorowania rezultatów powinny być publikowane w każdym sprawozdaniu rocznym. Kodeksy postępowania powinny zawierać także regulacje mające na celu zwalczanie korupcji w kraju oraz, przez podległe firmy, za granicą. W tym celu, stowarzyszenie TI razem z firmami takimi jak: BP, General Electric, Shell oraz Tata, stworzyło Zasady Zwalczania Łapówkarstwa w Biznesie. Zawierają one także program szkoleń dla wszystkich pracowników, by zagwarantować, że łapówki – bezpośrednie i pośrednie – są eliminowane.

The *Global Corruption Report*, wyd. Robin Hodess (14.99£ plus koszty wysyłki), można zamówić w amazon.co.uk.

“Pierwsza próba jakiegokolwiek organizacji by stworzyć mapę światowej walki z korupcją. Rodzaj przewodnika po gąszczu różnych standardów i praktyk w różnych regionach świata.”

The Guardian (UK), 16 października 2001, o pierwszej edycji *Global Corruption Report*